

AUTOKLUB ČESKÉ REPUBLIKY

Opletalova 29, 110 00 Praha 1
tel. 602 363 032
e-mail: spicka@autoklub.cz, www.autoklub.cz

NÍZKOEMISNÍ ZÓNY V ČESKÉ REPUBLICE JAK BUDOU VYMEZENY KATEGORIE VOZIDEL?

Nízkoemisní zóny v České republice v otázkách a odpovědích

Problematika tzv. nízkoemisních zón (tj. zón s omezením provozu motorových silničních vozidel) je s účinností od 1. září 2012 upravena v § 14 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.¹ Nyní na ni navazuje nové **nařízení vlády o stanovení pravidel pro zařazení silničních motorových vozidel do emisních kategorií a o emisních plaketách**, které dne 6. února 2013 schválila vláda.

Na problematiku těchto zón z pohledu motoristů jsme se rozhodli podrobněji zaměřit a přinést komplexní informaci o tom, co nás v blízké budoucnosti čeká.

Kde může být nízkoemisní zóna zřízena?

Nízkoemisní zónu lze zřídit:

- ve zvláště chráněných územích,
- v lázeňských místech, a
- kdekoliv jinde, pokud tam došlo k překročení některého z imisních limitů uvedených v příloze č. 1 k zákonu o ochraně ovzduší.

Kdo a jakým způsobem nízkoemisní zónu zřizuje?

Nízkoemisní zónu stanoví obec svou vyhláškou (tj. právním předpisem vydaným v samostatné působnosti), a to buď na celém svém území, nebo jeho části. Obec ve vyhlášce o vyhlášení nízkoemisní zóny stanoví její účinnost nejdříve 12 měsíců od jejího vyhlášení.

Obec informuje Ministerstvo životního prostředí o přijetí vyhlášky nejpozději jeden měsíc před nabytím její účinnosti.

Obec ve vyhlášce vymezení území nízkoemisní zóny a emisní kategorie vozidel, která mají povolen vjezd do této zóny. Pro případy vzniku smogové situace může obec stanovit zvláštní (zprísněné) podmínky provozu nízkoemisní zóny, zejména zpřísnit emisní kategorie vozidel, která mohou vjíždět do nízkoemisní zóny po dobu trvání smogové situace.

¹ Text zákona naleznete zde: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=24325>.

Na průjezdním úseku dálnice nebo silnice lze nízkoemisní zónu stanovit pouze v případě, že na území obce mimo nízkoemisní zónu anebo mimo zastavěné území téže nebo sousední obce existuje jiná dálnice nebo silnice stejné nebo vyšší třídy, po které je možné zajistit stejné dopravní spojení.

Obec může dále vyhláškou stanovit, že se omezení vjezdu do nízkoemisní zóny nevztahuje na osoby s trvalým pobytem na území nízkoemisní zóny.

Jak se na autě pozná, jakou emisní normu vozidlo plní?

Emisní kategorie, do které vozidlo spadá, se bude vyznačovat pomocí tzv. emisní plakety. Emisní plaketa musí být umístěna a celou svou plochou přímo nalepena na vnitřní straně čirého skla předního okna motorového vozidla na pravém dolním okraji čelního skla (tj. vedle dálničního kupónu) tak, aby výhled řidiče z vozidla byl co nejméně omezen a plaketa byla dobře viditelná z vnější strany vozidla. Podobné značení emisními plaketami ostatně známe již z Německa, kde se uplatňuje již řadu let.

V novém nařízení vlády se předpokládá rozdělení motorových vozidel do čtyř emisních kategorií, a to podle toho, zda mají zážehový (tj. benzínový) nebo vznětový (tj. dieselový) motor. Tyto emisní kategorie mají být vymezeny následovně:

A. Vozidla kategorie M nebo N se vznětovými (naftovými) motory:

	Mezní hodnoty emisí¹⁾	První zápis vozidla kategorie M1 nebo N1 do registru silničních vozidel ve státě, kde bylo vozidlo jako nové poprvé uvedeno do provozu	První zápis vozidla kategorie M2, M3, N2 nebo N3 do registru silničních vozidel ve státě, kde bylo vozidlo jako nové poprvé uvedeno do provozu
Emisní kategorie 1	vozidla splňující mezní hodnoty emisí EURO 1, EURO I, nebo horší	před 1. lednem 1997	před 1. říjnem 1996
Emisní kategorie 2	vozidla splňující mezní hodnoty emisí EURO 2 nebo EURO II	od 1. ledna 1997 do 31. prosince 2000	od 1. října 1996 do 30. září 2001
Emisní kategorie 3	vozidla splňující mezní hodnoty emisí EURO 3 nebo EURO III	od 1. ledna 2001 do 31. prosince 2005	od 1. října 2001 do 30. září 2006
Emisní kategorie 4	vozidla splňující mezní hodnoty emisí EURO 4, EURO IV, nebo vyšší	od 1. ledna 2006	od 1. října 2006

Oproti původnímu návrhu vypadla možnost zlepšení emisní kategorie vozidel pomocí dodatečné montáže schváleného filtru pevných částic, jak to připouští německá úprava.

B. Vozidla kategorie M nebo N se zážehovými (benzínovými) motory:

	Mezní hodnoty emisí¹⁾	První zápis vozidla kategorie M1 nebo N1 do registru silničních vozidel ve státě, kde bylo vozidlo jako nové poprvé uvedeno do provozu	První zápis vozidla kategorie M2, M3, N2 nebo N3 do registru silničních vozidel ve státě, kde bylo vozidlo jako nové poprvé uvedeno do provozu
Emisní kategorie 1	vozidla nespĺňující žádné mezní hodnoty emisí EURO	před 1. lednem 1993	před 1. lednem 1993
Emisní kategorie 4	vozidla splňující mezní hodnoty emisí EURO 1, EURO I, nebo vyšší	od 1. ledna 1993	od 1. ledna 1993

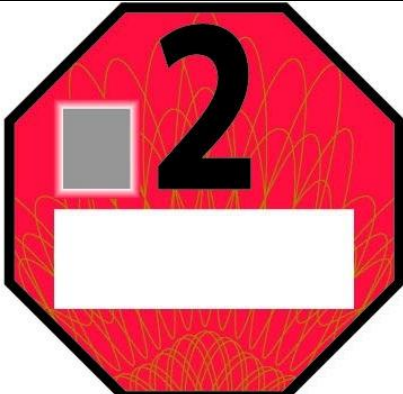
C. Elektromobily

Do emisní kategorie 4 se vždy zařazují vozidla kategorie M nebo N, která nejsou poháněna spalovacím motorem.

Vzory emisních plaket

Emisní plaketa má tvar osmiúhelníku o průměru kružnice vepsané 60 mm.

Vzory emisních plaket, jejíž vydání bude stát 80 Kč (původně bylo navrhováno 150 Kč), stanoví rovněž uvedené nařízení vlády. Emisní plakety budou vypadat následovně:

Emisní plakety pro emisní kategorii 2 :	
---	--

<p>Emisní plaketa pro emisní kategorii 3 :</p>	
<p>Emisní plaketa pro emisní kategorii 4:</p>	

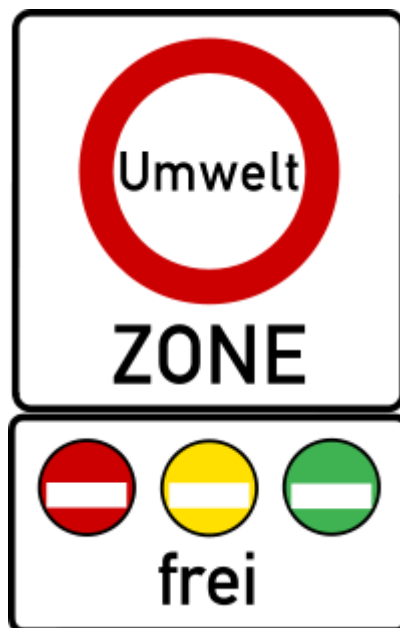
Kde a jak bude možné získat emisní plaketu?

Pro získání emisní plakety je provozovatel silničního motorového vozidla povinen předložit (velký) technický průkaz silničního motorového vozidla. U vozidel registrovaných v zahraničí se emisní plaketa přiděluje podle data první registrace motorového vozidla, pokud nelze prokázat jeho emisní třídu.

Distribuci emisních plaket zajišťují obecní úřady obcí s rozšířenou působností a Ministerstvo životního prostředí.

Jak se nízkoemisní zóna pozná?

Nízkoemisní zóna by měla být označena dopravními značkami. Jejich vzor by mělo stanovit Ministerstvo dopravy vyhláškou, to se však doposud nestalo. Lze však předpokládat, že tyto zóny budou označovány podobným způsobem, jakým jsou označovány v Německu, tj. s využitím zónově platné značky a s vyobrazením barevného symbolu plaket, s nimiž do takové zóny lze legálně vjíždět.

Označení nízkoemisní zóny v SRN
Obrázek: Wikipedia

Lze získat výjimku pro vjezd do nízkoemisní zóny pro nevyhovující vozidla?

Zákon o ochraně ovzduší připouští udělení výjimky, ale pouze z taxativně stanovených důvodů. Obecní úřad obce, která stanovila svou vyhláškou nízkoemisní zónu, může v samostatné působnosti na základě žádosti povolit dočasnou nebo trvalou individuální výjimku pro vozidla:

- a) se speciálním vybavením, například nákladní dopravníky, zábavní zařízení, vozidla užívaná jako pracoviště,
- b) určená k přepravě věcí na kulturní a společenské akce, včetně akcí rekreačních, vzdělávacích a výchovných, například dětské tábory, nebo
- c) určená k přepravě tuhých, tekutých a plyných paliv pro zajištění provozu nemocnic, sociálních ústavů a školských zařízení.
- d) nemoci, bezmoci nebo jiného postižení osoby, která nesplňuje podmínky pro přiznání označení pro osobu těžce zdravotně postiženou,
- e) pracovní doby žadatele o výjimku neumožňující přepravovat se hromadnou dopravou, nebo
- f) zásadního významu pro podnikání, kde by omezení provozu v nízkoemisní zóně mohlo výrazně ohrozit nebo znemožnit podnikání.

Jaké budou sankce za nerespektování nízkoemisních zón?

Nerespektování nízkoemisní zóny bude přestupkem. Bohužel v praxi zřejmě bude díky nejasnosti zákona docházet k nejednotnosti a aplikačním problémům, zda se má jednat o přestupek podle § 46 odst. 1 zákona o přestupcích spočívající v nerespektování nařízení obce, jímž byla nízkoemisní zóna stanovena (s pokutou do 30 000 Kč, resp. v blokovém řízení do 1 000 Kč), nebo o přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu spočívající v nerespektování dopravní značky, kterou je nízkoemisní zóna označena (s pokutou 1 500 – 2 500, resp. v blokovém řízení do 2 000 Kč).

Autoklub ČR se jednoznačně přiklání k druhé z variant, tj. k postihu přestupku podle zákona o silničním provozu, neboť v praxi půjde o nerespektování dopravní značky zakazující vjezd.

Proč je nová úprava přísnější ve vztahu k autům s naftovými motory?

Z věcného hlediska jsou návrhem motorová vozidla se spalovacím motorem rozdělena podle toho, zda mají zážehový či vznětový motor. Důvodem tohoto rozlišení je, že navržená úprava má, podobně jako obdobná úprava platná již několik let v SRN, vést zejména ke snížení množství pevných částic (sazí) v ovzduší, které se výrazným způsobem podílejí na vzniku smogových situací a které jsou principiálně ve výrazně větším množství produkovány právě (zejména staršími) vznětovými motory.

Zvítězí při stanovování nízkoemisních zón zdravý rozum?

Když se nízkoemisní zóny před několika lety zaváděly v Německu, omezení pro vjezd starších vozidel byla, respektive nadále jsou zaváděna postupně. Nejprve byla tato omezení vztahena na nejstarší vozidla, která jsou zcela bez emisní plakety, teprve posléze na vozidla s červenou plakétou. Až v současné době některá města začínají omezovat vjezd vozidel se žlutou emisní plakétou. Nelze nepřipomenout, že v době zavádění nízkoemisních zón v Německu, jehož obyvatelé jsou přeci jen o poznání majetnější než Češi, pomáhal majitelům starších aut institut šrotovného.

Je ovšem třeba konstatovat, že v Německu emisní zóny nesplnily očekávaný cíl – zlepšení kvality ovzduší. Měření německého autoklubu ADAC ukázalo, že snížení množství škodlivých částic je po zavedení emisní zóny minimální. To dokazuje, že doprava má na koncentraci prachových částic ve vzduchu jen malý vliv. Mnohem větší vliv má počasí, hlavně vítr a déšť. Jako řešení ke zlepšení čistoty ovzduší ve městech ADAC doporučuje takzvanou zelenou vlnu, tedy synchronizování zelené na křižovatkách.

Nezbývá než doufat, že v České republice zvítězí racionální a sociálně přiměřený přístup k zavádění nízkoemisních zón a že přitom budou zváženy i zkušenosti ze zahraničí – viz výše. Autoklub ČR v tomto ohledu apeluje především na zdravý rozum, mj. protože ne každý má doma pod podlahou ukryté peníze na nové auto a průměrný věk českých aut se stále pohybuje kolem patnácti let (!). Obecní politici by tyto skutečnosti měli respektovat.

Ruku v ruce s pouze postupným a sociálně přiměřeným zaváděním nízkoemisních zón by pak mělo jít zpřísnění dohledu nad činností stanic měření emisí, včetně využívání institutu silničních technických kontrol podle § 6a zákona o silničním provozu².

Poznámka:

O nízkoemisních zónách v Německu Autoklub ČR opakovaně informoval na svých webových stránkách, viz např.

http://www.autoklub.cz/acr/informacezakony/zakony/2009/informace_pro_motoristy/pdf/0709/nizkoemisni_zony.pdf

Únor 2013

² O této problematice jsme informovali v nedávné době, viz

http://www.autoklub.cz/acr/informacezakony/zakony/2012/pdf/0319/vyhlasaky_tk_2012.pdf.